

**KOHALIKU TEGEVUSGRUPI TOETUSE
STRATEEGIA RAKENDAMISE
RAKENDUSKAVA 2009. aastaks**

Mittetulundusühing						
Mittetulundusühingu nimi	Mittetulundusühing Valgan					
Mittetulundusühingu registrikood	8	0	2	3	7	7

A. Kohaliku tegevusgrupi ülalpidamiskulude eelarve

<i>Jrk</i>	<i>Tegevus</i>	<i>Kogusumma</i>	<i>Taotletav toetussumma¹</i>	<i>O</i>
1. Personalikulud				
1.1	Personalikulu	933 472	933 472	
1.2	Sõidukulu	35 080	35 080	
1.3	Koolituskulu	10 000	10 000	
1.4	Lähetuskulu	12 000	12 000	
2. Üldkulud				
2.1	Üldkulud	316 968	316 968	
3. KONTORI EHITAMISE JA PARENDAMISE KULUD				
4. SÕIDUKULUD				
4.1	Sõidukulud	45 000	45 000	
5. Kontoritehnika ja mööbli soetamise kulud				
5.1	Kontorimööbel ja sisustus	12 000	12 000	
5.2	Kontoritehnika	26 000	26 000	
6. KOOLITUSE, SEMINARI JA INFOPÄEVA KORRALDAMISE KULUD				
6.1	Koolituse, seminari ja infopäeva korraldamise kulud	122 000	122 000	
7. INFOMATERJALI KOOSTAMISE JA VÄLJAANDMISE KULUD				
7.1	Infomaterjali koostamise ja väljaandmise kulud	15 000	15 000	
8. VEEBILEHE LOOMISE, HALDAMISE JA ARENDAMISE KULUD				
8.1	Veebilehe loomise, haldamise ja arendamise kulud	43 000	43 000	

9. Uuringu ja teenuse tellimise kulud

9.1	Uuringu ja teenuse tellimise kulud	15 000	15 000
-----	------------------------------------	--------	--------

10. Ekspert hinnangu tellimise kulud

10.1	Ekspert hinnangu tellimise kulud	60 000	60 000
------	----------------------------------	--------	--------

11. SEMINARIL, KONVERENTSIL, MESSIL VÕI ÕPPEREISIL OSALEMISE KULUD³

11.1	Seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemise kulud	37 000	37 000
------	--	--------	--------

11.2	Koostöö arendamise raames tehtavad kingitused	3 000	3 000
------	---	-------	-------

12. Kohaliku tegevusgrupi korraldatava rahvusvahelise ürituse kulud

12.1	Kohaliku tegevusgrupi korraldatava rahvusvahelise ürituse kulud	30 000	30 000
------	---	--------	--------

13. Stipendiumi maksmise kulud**14. MOOTORSÕIDUKI LIISIMISE VÕI OSTMISE KULUD**

14.1	Mootorsõiduki liisimise või ostmise kulud	155 000	155 000
------	---	---------	---------

15. REKLAAMMATERJALI VÄLJAANDMISE KULUD⁴

15.1	Reklaammaterjali väljaandmise kulud	5 000	5 000
------	-------------------------------------	-------	-------

1–15 Kokku			1 875 520
-------------------	--	--	------------------

B. Strateegia meetmete rakendamise eelarve**16. Kohaliku tegevusgrupi strateegia meetmete elluviimine**

<i>Jrk</i>	<i>Strateegia meetme nimetus</i>	<i>Kogusumma</i>	<i>Taotletav toetussumma</i>	<i>Selle telje number, millest finantseetakse⁵</i>
16.1	Valged laigud	340 667	306 600	III
16.2	Väärt elukeskkond	2 766 667	2 490 000	III
16.3	Külakukkur	1 144 444	1 030 000	III
16.4	Noorte võimalused maal	133 333	120 000	III
16.5	Noor Valgamaa projektikonkurss	1 833 333	1 650 000	III
16.6	Äripartnerlus	2 620 417	1 901 667	III
16.7	Tugev tegija	5 716 700	3 430 000	III
16 Kokku			10 928 267	

<i>Telje number</i>	<i>Taotletav toetus</i>
I telg	0
II telg	0
III telg	10 928 267
Kokku	10 928 267

1–16 Kokku	12 803 267
-------------------	-------------------

C. STRATEEGIA MEEDE⁷

1. Meetme nimetus
VALGED LAIGUD – arengutõuge passiivsetele kogukondadele

2. Meetme eesmärk

Nõrga sotsiaalse kapitaliga kogukondade koostöövõime ning suutlikkus ühistegevuse kaudu parendada oma elukeskkonda.

3. Toetatavad tegevused ⁸

Korteriühistu majandamise ja haldamise koolitus ja nõustamine
Kogukonna kaasamise alane koolitus ja nõustamine.
Kogukondade väikeprojektide elluviimine (maksimaalne toetussumma ühe kogukonna kohta taotlusvoorus 12 000.-)

- λ Ühisüritused ning nende elluviimiseks vajaliku soetamine.
- λ Heakorra parandamine ning vajalike tarvikute soetamine.
- λ Vaba aja sisustamiseks vajaliku soetamine.
- λ Tehniliste projektide koostamine.
- λ Ja muud tegevused ning soetused, mis aitavad kaasa ühistegevusele.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 § 31

Tegevused ei sisalda investeeringuid.

Tegevused sisaldavad vabatahtlikku tööd kaasfinantseeringuna.

4. Meetme sihtgrupp

MTÜ Valgamaa Partnerluskogu

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Valgamaal on mitmeid piirkondi, kus puudub arenguks vajalik sotsiaalne kapital ehk MTÜd, seltsid, seltsingud ja muud ühistegevuse vormid. Kogukonnasuhete puudulikkus takistab neil piirkondadel kasutada arenguks kohalikke ressursse ning samuti hankida neid väljastpoolt. Probleemiks on elanike passiivsus. Samas puuduvad potentsiaalsetel eestvedajatel oskused ning julgustav tugi, et vastutust võtta ja ühistegevust käivitada. Valgamaa Partnerluskogul on eelnevad positiivsed kogemused muutuste ellukutsumiseks „valge laigu“ kogukondades. Meede on suunatud eelnevalt kaardistatud paikkondade ja korrusmajakogukondade aktiveerimiseks, neist kaasajate leidmiseks ning nende toetamiseks oma kogukonna arendamisel. Keskmisest suuremad on probleemid mitmetes korrusmajadega piirkondades, kus elektri-, kütte- ja veesüsteemide valdavalt amortiseerunud. Vajatakse suuri investeeringuid, kuid inimesed pole nõus ja ka harjunud sinna panustama. Investeeringute tegemine eeldab ühistu olemasolu, kuid ka selleni pole paljudes kohtades jõutud. Peamiseks põhjuseks on see, et majaelanikel napib oskust koostööd teha ning seetõttu on raske ka eestvedajaid leida. Puuduvad ka esmased teadmised ühistu moodustamiseks ja haldamiseks.

Valgamaa Partnerluskogu strateegia 2006-2013 peatükk 2.7 **Valgamaalaste peamised vajadused.**

„Ühistegevus

- Leida ja toetada eestvedajaid
- Inimeste algatusvõime ja aktiivsus“

Peatükk 2.4 tehnilised infrastruktuurid. Elamumajandus.

„2008 aastal läbi viidud Valgamaa tegevuspiirkonna kortermajade kaardistuse kohaselt on eelkõige endistes suurmajandi keskustes asuvad korruselamud valdavas osas probleemsed. Põhilised probleemid on seotud majade ja sinna juurde kuuluvate elektri ja veesüsteemide amortiseerumisega. Vajatakse suuri investeeringuid, kuid inimesed pole valmis panustama. Ühelt poolt valitseb siiani kolhoosiaegadest pärit hoiak, kus kodu algas oma korteri uksest. Investeeringute tegemine eeldab ühistu olemasolu, kuid ka selleni pole paljudes kohtades jõutud. Peamiseks põhjuseks soovimatus vastutust võtta ning suutmatus teiste majaelanikega koostööd teha. Puuduvad ka esmased teadmised ühistu moodustamiseks ja haldamiseks.“

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meetet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 322, artikkel nr 52

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Kattuvust ei ole.

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Koolitatud 80 eestvedajat ja nõustatud 60 kogukonda
- Rahastatud 50 väikeprojekti, milles osalenud 1200 elanikku.
- Loodud 30 uut seltsingut, MTÜd, korteriühisust või korteriühistut.
- Jätkusuutlikeks osutunud 70% (3 aasta pärast toimiv MTÜ/seltsing, kes viib ellu projekte)

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale ⁹

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

1. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruses nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

Maksimaalne toetussumma 306 600.-, toetusmäär 90%.

1. Meetme nimetus

VÄÄRT ELUKESKKOND - kogukonnaalgatused elukeskkonna parandamiseks

2. Meetme eesmärk

- Kvaliteetsem ja atraktiivsem elukeskkond ning paremini väärtustatud paikkonna eripära külades, alevikes, alevites ning väikelinnades.
- Piirkonna atraktiivsuse tõus läbi kohaliku algatuse ja koostöö.
- Kogukondade ja kodanikeühenduste suurem osalus kohalikes otsustusprotsessides.

8

3. Toetatavad tegevused

- 1 Elukeskkonda parandavate kogukonnaprojektide rakendamine.
  - 1.1 heakorda parandavad tegevused
  - 1.2 vaba aja sisustamise võimalusi pakkuvad tegevused
  - 1.3 a teised elukeskkonda parandavad tegevused.
- 2 Piirkonna mainet ja atraktiivsust tõstvate koostööprojektide rakendamine.
- 3 „Kogukonna hääl“ – kodanikualgatust toetavate koostööstruktuuride tugevdamine.
  - 3.1 ümarlaudade käivitamine ja läbiviimine;
  - 3.2 ekspertide kaasamine;
  - 3.3 ja teised tegevused, mis aitavad kaasa koostööstruktuuride tugevdamisele.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused sisaldavad investeringuid ning vabatahtlikku tööd kaasfinantseeringuna.

4. Meetme sihtgrupp

1. MTÜ, SA, KOV, äriühingud, FIE
2. MTÜ, KOV, SA , äriühingud, FIE
3. Valgamaa Partnerluskogu

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Tegevuspiirkonna vajaduste analüüs näitas, et valgamaalaste ühisteks huvideks on parema heakorraga ja atraktiivsem elukeskkond. Koduküla, asula ja linn peab nii sotsiaalselt kliimalt kui ka võimaluste rohkuselt olema selline, kus tahetakse elada ning kuhu soovitakse tagasi tulla. Sellist elukeskkonda ei saa üksi kujundada riik või omavalitsus. Kogukonnal endal on siin suurim roll. Partnerluskogu peab oluliseks motiveerida kogukondi tegema koostööd selle nimel, et Valgamaa külad ja asulad oleksid jätkusuutlikud, et elanikud oskaks nende eest ühiselt hoolt kanda, sinna uusi tegevusvõimalusi luua. Meede toetab ka koostööd, mis on suunatud piirkondliku visuaalse ja kultuurilise identiteedi tugevdamisele ning piirkonna mainet tõstvate kodanikualgatuslike ürituste käivitamisele. Kodanikuaktiivsuse jätkusuutlikkus sõltub ka suurel määral külade ja mittetulundusühenduste konstruktiivsest järjepidevast koostööst kohalike omavalitsustega. Antud meetme raames (ja kaasates teiste kodanikuühiskonnale suunatud programmide ressursse) luuakse ning tugevdatakse omavalitsuste ja kolmanda sektori koostööstruktuure nagu näiteks külavanemate statuudid, kolmanda sektori ümarlauad, MTÜde rahastamissüsteemid omavalitsustes.

Valgamaa Partnerluskogu strateegia 2006-2013 peatükk **2.7 Valgamaalaste peamised vajadused.**

„Ühistegevus:

Rohkem koostööd eri huvigruppide vahel

Vaja külakeskusi, -platse, puhkealasid

Paikkondade parem heakord ja atraktiivsem välisilme

Elukeskkond:

- Parema heakord ning kaunis,puhas keskkond.

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meedet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 322, artikkel nr 52

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu.

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Rahastatakse 60 kogukonnaprojekti ja 15 koostööprojekti, kuhu on kaasatud 2500 elanikku.
- Koolitustel, konverentsidel, õppereisidel jne on osalenud 400 kogukonna eestvedajat.
- Kõigis omavalitsustes toimivad kodanikeühenduste ümarlauad ja/või muud koostööstruktuurid.

9

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

Tegevused 1-2

Üks taotleja saab esitada ühe tegevuse raames vaid ühe taotluse.

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28.

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Taotluses planeeritud tegevuste elluviimiseks vajalikud kooskõlastused ja load.
3. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Nõuded taotlusele: taotluses kirjeldatud tegevuste või investeeringu kasusaajaks peab olema tegevuspiirkond ning selle elanikud.

Tegevus 3

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

2. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruses nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

1. Maksimaalne toetussumma 150 000.- ühe taotleja kohta taotlusvoorus.
2. Maksimaalne toetussumma 600 000.- ühe taotleja kohta taotlusvoorus.
3. Maksimaalne toetussumma 90 000.- ühe taotluse kohta taotlusvoorus.

Toetusmäärad vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §33.

1. Meetme nimetus

Külakukkur – kogukonnaettevõtluse arendamine

2. Meetme eesmärk

- Kohalikele vajadustele vastavate teenuste parem kättesaadavus.
- Kolmanda sektori suutlikkuse tõus majandustegevuse arendamisel kogukonna ressursside baasil.

8

3. Toetatavad tegevused

1. Kogukonna ettevõtluse koolitus, õppereisid ja äriplaanide nõustamine.
2. Toetused kogukonnateenuste arendamiseks ja kogukonna ettevõtluse käivitamiseks
  - investeeringud majandustegevuse käivitamiseks;
  - koolitused, õppereisid;
  - ekspertabi;
  - kodulehed, voldikud, infokandjad;
  - tarvikud, seadmed;
  - messi-, laadatoetus;
  - jm vajalik kogukonnaetevõtluse käivitamiseks ning arendamiseks.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused sisaldavad investeeringuid ning vabatahtlikku tööd kaasfinantseeringuna.

4. Meetme sihtgrupp

1. MTÜ Valgamaa Partnerluskogu
2. MTÜd

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Valgamaalaste vajaduste analüüs tõi selgelt välja teenuste kättesaadavuse probleemi. Erasektor ei ole valmis pakkuma väiksemates paikkondades teenuseid, mille kasumlikkus on madal. Seega on siin nišš mittetulundusühingutele, mis ei ole orienteeritud kasumile vaid avaliku hüve pakkumisele. Kogukonna ettevõtlus ja -teenus on samaaegselt võimalus kolmandale sektorile vähendamaks oma sõltuvust toetustest ja teenida ise kogukonnale vahendeid, millest katta püsikulused, mida investeerida küla ühisvarasse või näiteks kasutada suuremate projektide omaosaluseks. Tugevaimad kogukonna ettevõtted suudavad pakkuda ka töökohti. Kogukonna-ettevõtluse sisendina saab kasutada MTÜde käsutuses olevaid ruume, inimeste oskusi, turismipotentsiaali ja looduslikke ressursse.

Strateegia peatükk 2.7 Valgamaalaste peamised vajadused:

Elukeskkond

Rohkem, paremini kättesaadavaid teenuseid

Ettevõtlus

- Rohkem atraktiivseid ja tasuvaid töökohti

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meedet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 331, artikkel nr 58

Meetmekood 322, artikkel nr 52

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu.

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

Ettevõtluskoolitusel osaleb vähemalt 60 inimest.

- Äriplaani või majanduskavani jõuab vähemalt 50 kogukonda
- Majandustegevust vähemalt 40 kogukonda
- Kolm aastat peale projekti lõppu tegutseb 30 kogukonna ettevõtet
- Luuakse vähemalt 15 osa- või täisajalist töökohta

9

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

Tegevus 1

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

1. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruses nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Tegevus 2

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28.

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Äriplaan (majandamise kava)
3. Taotluses planeeritud tegevuste elluviimiseks vajalikud koostõelastused ja load.
4. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Nõuded taotlusele: taotluses kirjeldatud tegevuste või investeeringu kasusaajaks peab olema tegevuspiirkond ning selle elanikud.

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

1. Maksimum toetuse määr 180 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.
2. Maksimum toetuse määr 75 000.- ühe taotleja kohta taotlusvoorus.
Toetusmäärad vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §33.

1. Meetme nimetus

NOORTE VÕIMALUSED MAAL - tugisüsteem Valgamaa noortele

2. Meetme eesmärk

- Noorte parem kaasatus kogukonda ning oma elukeskkonna kujundamisse.
- Noorte aktiivsuse ja juhtimissuutlikkuse tõus.
- Suurem koostöövõime noorsootöö edendamisel.

3. Toetatavad tegevused ⁸

1. Noorsootöö võrgustiku laiendamine, nõustamine, koolitamine, õppereiside korraldamine, noorteportaali loomine ja haldamine, noorsootöö strateegia koostamine.
2. Noorte omaalgatuslike väikeprojektide rakendamine (maksimaalne toetussumma ühe noortekogukonna kohta taotlusvoorus 10 000.-)
  - noorte endi poolt algatatud ühisüritused;
  - noortekeskuste tegevusvõimaluste mitmekesistamine;
  - vaba aja tegevuseks vajaliku soetamine;
  - koolitused, seminarid, laagrid, õppepäevad;
  - ja muud noorte omaalgatust ja ühistegevust soosivad tegevused.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused ei sisaldada investeeringuid. Vabatahtlikku tööd arvestatakse kaasfinantseeringuna.

4. Meetme sihtgrupp

MTÜ Valgamaa Partnerluskogu

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Valgamaa üheks tõsisemaks probleemiks on suur väljaränne, seda iseäranis noorte seas. Uuringud näitavad, et valdav osa koolinoori ei näe end tulevikus elavat ja töötavat kodukandis. Kesiste õppimis- ja töötamisvõimaluste kõrval on ebasoodsateks faktoriteks nõrk side kodukandiga ning rolli puudumine kogukonnas. Kodukohast saadud kuuluvustunne motiveeriks suuremat osa noortest rajama kodud, otsima tööd ja alustama ettevõtlust Valgamaal. Võimalus rakendada oma ettevõtlikkust ning oma rolli tunnetamine kogukonnas vähendaks hariduseta ja tööturul konkurentsivõimetute passiivsete noorte hulka. Vajaduste uuring näitas, et noored vajavad rohkem tähelepanu, oskuslikku suunamist ja juhendamist. Samas sõltub noorsootöö tulemuslikkus ja jätkusuutlikkus olulisel määral koostööst noortega tegelevate inimeste, organisatsioonide vahel ning partnerlusest omavalitsuste ja ettevõtjatega. Antud meede loob eelkõige soodsat keskkonda noorte aktiivsuseks, kellest oodatakse piirkonda tulevikus uusi eestvedajaid, otsustajaid ja tööandjaid. Meetme elluviimisel kasutatakse peale Leader rahastuse ka teisi kodanikuühendustele suunatud programme.

Valgamaa Partnerluskogu strateegia 2006-2013 peatükk **2.7 Valgamaalaste peamised vajadused.**

Ühistegevus

- Leida ja toetada eestvedajaid
- Noortele rohkem võimalust ning juhendamist
- Inimeste algatusvõime ja aktiivsus
- Rohkem ringijuhete ja võimalusi huvitegevuseks, eriti spordi harrastamiseks

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meedet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 322, artikkel nr 52

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Võrgustikku kuulub vähemalt 75 noorteliidrit ja juhendajat.
- Tegevuspiirkonnas toimib noorsootöö organisatsioon.
- Partnerluskogu koolitustel, konverentsidel ja õppereisidel on osalenud vähemalt 100 noort.
- Ellu on viidud vähemalt 65 noortealgatust, millesse on kaasatud 1000 noort vanuses 7-26.
- Projektide juhtimise kogemuse saanud vähemalt 75 noort.
- Ellu on viidud noortestrategia ning käivitunud on noorteportaal.

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale ⁹

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

4. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruses nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

Maksimaalne toetussumma **120 000** taotluse kohta.

Toetusmäär vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §33.

1. Meetme nimetus

NOOR VALGAMAA PROJEKTIKONKURSS – laste ja noorte tegevusvõimaluste arendamine

2. Meetme eesmärk

Soodsamad tingimused ning mitmekesisemad võimalused noorte algatusvõime, annete ja ettevõtlikkuse arendamiseks.

⁸

3. Toetatavad tegevused

- 1 Kogukonna noorteprojektide rakendamine
  - 1.1 noortekeskuste loomine ja parendamine,
  - 1.2 vaba aja tegevuseks vajaliku soetamine,
  - 1.3 mänguväljakute rajamine ja parendamine,
  - 1.4 koolituste, laagrite korraldamine,
  - 1.5 huvialaringide algatamine;
  - 1.6 ja teised noorte tegevusvõimalusi laiendavad algatused.
- 2 Noortele suunatud koostööprojektide rakendamine.
  - 2.1 ühislaagrid, üritused, koolitused, seminarid,
  - 2.2 ühisreisid koos koolituse või seminariga,
  - 2.3 ja teised noortevahelist koostööd edendavad tegevused.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused sisaldavad investeeringuid ning vabatahtlikku tööd kaasfinantseeringuna.

4. Meetme sihtgrupp

MTÜ, SA, KOV, äriühingud, FIE

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Valgamaa elanike vajaduste analüüs näitas, et nii täiskasvanud kui ka noored ise peavad laste ja noorte vaba aja mõtestatud sisustamise võimalusi kehvadeks. Lisaks ringijuhitide ja noorsootõtajate nappusele ei jätku ka kohti, kus harrastada või iseseisvalt koos midagi ette võtta. Paljudes kohtades tunnevad noored seetõttu, et neid ei väärtustata ja ega vajata. See tunne ajendab ka mõtlema kodukohast jäädavalt lahkumisele.

Antud meede soovib panustada noorsootöösse nii investeeringute kui ka innovaatiliste koostööprojektide kaudu, milles on aktiivne roll piirkonna noortel. Projektid võivad olla nii kogukonnapõhised, piirkondlikud kui ka rahvusvahelised.

Strateegia peatükk 2.7 Valgamaalaste peamised vajadused:

Elukeskkond:

– Noortele rohkem tegevusi ja kohti, kus aega veeta.

Ühistegevus:

- Rohkem ringijuhite ja võimalusi huvitegevuseks, eriti spordi harrastamiseks

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meedet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 322, artikkel nr 52

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Rakendatud vähemalt 60 noorteprojekti ja 15 koostööprojekti.
- Projektidest kasusaajate hulk vähemalt 3000 noort.
- Kõik omavalitustest toetavad noorsootööd (ANK, noorsootõtaja, noorte ümarlaud, KOV rahastatud noorteprojektid jne).

9

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

Üks taotleja saab esitada ühe tegevuse raames vaid ühe taotluse.

Tegevus 1

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28.

Esitatavad dokumendid:

Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.

Taotluses planeeritud tegevuste elluviimiseks vajalikud kooskõlastused ja load.

Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Nõuded taotlusele: taotluses kirjeldatud tegevuste või investeeringu kasusaajaks peab olema tegevuspiirkond ning selle elanikud.

Tegevus 2

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28.

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Taotluses planeeritud tegevuste elluviimiseks vajalikud kooskõlastused ja load.
3. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Nõuded taotlusele:

1. Taotluses kirjeldatud tegevuste või investeeringu kasusaajaks peab olema tegevuspiirkond ning selle elanikud.
2. Taotluses kirjeldatud tegevused on planeeritud või viiakse ellu vähemalt kolme omavalitsuse piirkonnas tegutseva noorterühma või organisatsiooni poolt.
3. Kui taotlejaks on noorteorganisatsiooni, mille liikmeskonda kuuluvad noored üle Valgamaa, siis peab olema projekti tegevustesse kaasatud vähemalt kaks teist organisatsiooni.
4. Kui tegevustesse on kaasatud noored väljastpoolt tegevuspiirkonda, peab tegevuspiirkonna noorte osakaal olema proportsioonis partnerite arvuga.

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

1. Maksimaalne toetussumma 100 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.
2. Maksimaalne toetussumma 150 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.

Toetusmäärad vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §33.

1. Meetme nimetus

ÄRIPARTNERLUS – edu ettevõtluses koostöö kaudu

2. Meetme eesmärk

- Paranenud koostöö ettevõtjate vahel turustuse ja tööjõu väljaõppe alal.
- Ettevõtjatele parem ligipääs informatsioonile, nõuandele ning investeeringutele.
- Ettevõtjate parem kaasatus kohalikkude ja piirkondlikku arendustegevusse.

3. Toetatavad tegevused

8

- 1 Ettevõtluse tugisüsteemi tugevdamine
  - 1.1 koolitusprogrammi väljatöötamine,
  - 1.2 koolitused, õppereisid,
  - 1.3 piirkonna ettevõtete nõustamine,
  - 1.4 ekspertide kaasamine,
  - 1.5 ettevõtlusportaali loomine ja haldamine,
  - 1.6 ümarlaudade läbiviimine.
- 2 Rahvusvahelised ühisturustusprojektid
  - 2.1 turundusalase eksperdi tööle võtmine,
  - 2.2 ettevõtjate ühine messidel osalemine,
  - 2.3 ühiste reklaammaterjalide koostamine, välja andmine,
  - 2.4 muud kulud kaupde, teenuste rahvusvahelise ühisturustamise korraldamiseks.
- 3 Ettevõtete turustus- ja koolitusala koostöö toetamine
  - 3.1 ettevõtete ühine messidel osalemine,
  - 3.2 ühiste reklaammaterjalide koostamine, välja andmine,
  - 3.3 turundusalase eksperdi tööle võtmine,
  - 3.4 ühiste koolituste korraldamine,
  - 3.5 ühiste koolituste planeerimine ja korraldamine,
  - 3.6 ja muud tegevused, mis aitavad kaasa ettevõtete toodete/teenuste turustamisele ning töötajate oskuste tõstmisele.

Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused sisaldavad investeringuid.

4. Meetme sihtgrupp

1. MTÜ Valgamaa Partnerluskogu
2. Äriühingud, FIE, ettevõtluse arengut toetavad sihtasutused, ettevõtjaid ühendavad mittetulundusühingud.
3. Äriühingud, FIE, ettevõtluse arengut toetavad sihtasutused, ettevõtjaid ühendavad mittetulundusühingud.

5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga

Valgamaa ettevõtluse konkurentsivõime jääb oluliselt alla Eesti keskmisele. Vaatamata loodusressursi poolt antavatele eelistele on üldiselt tingimused edukaks konkurentsivõimeliseks ettevõtluseks keerulised. Suuremad keskused on kaugel, kohalik turg väike, piirkond kaotab jätkuvalt oskustööjõudu. Samas on veel kasutamata uued võimalused, mida pakub Schengeni lepinguga avanenud piir Läti suunas. (Vaid 11 % ettevõtetest turustab Lätis.)

Valgamaa ettevõtjad vajavad suuremat tuge oskuste, info ja investeringute näol. Ressursside maksimaalselt efektiivseks kasutamiseks on hädavajalik ettevõtjate-vaheline koostöö. (2007 aasta ettevõtlusuuringu kohaselt pidasid 95% ettevõtjatest omavahelist koostööd oluliseks.) Samuti aitaks ettevõtete arengule kaasa koostöö kogukonnaga ning tugi omavalitsustelt. Antud meede keskendub eelkõige ettevõtluse tugisüsteemi ja koostöövõrgustike tugevdamisele ning oskuste ja teabe kättesaadavuse parandamisele.

Strateegia peatükk 2.7 Valgamaalaste peamised vajadused:

„Ettevõtlus

- Ettevõtluse arenguks vajalikud teenused
- Koostöö ettevõtjad – omavalitsus, ettevõtjate omavahel
- Rohkem tuge ettevõtjatele
- Parem ligipääs kapitalile, toetustele
- Ideede arendamine
- Kvaliteetne tööjõud

6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

3. telg, 1. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meetet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 331, artikkel 58
Meetmekood 312, artikkel 54;
Meetmekood 313, artikkel 55;
Meetmekood 121, artikkel 26;
Meetmekood 123, artikkel 28;
Meetmekood 124, artikkel 29.

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Ettevõtlusvõrgustikesse kaasatud 250 ettevõtjat.
- Portaali külastuste keskmine arv kuus 1000.
- Nõustatud ettevõtjate arv 700.
- Koolitustes osalenud vähemalt 75 tegutsevat või potentsiaalset ettevõtjat.
- Teistest toetusmeetmetest toetuste taotlejate arv 100.
- Kõigis omavalitsustes toimivad ettevõtlusalased koostööstruktuurid.
- Toetuskeemist toetatud projekte 25, kasusaajate arvuga 100.

9

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

Tegevus 1

Nõuded taotlejale vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

1. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruses nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid

Tegevused 2 ja 3

Nõuded taotlejale

1. Kui taotlejaks on äriühing või FIE, peab olema tegemist tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutseva mikroettevõttega, kelle omanikud ei ole juriidilised isikud.
2. Kui taotlejaks on MTÜ või SA peavad projekti kasusaajateks olema tegevuspiirkonna ettevõtted.
3. vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §.

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Koostööpartnerite (vähemalt kaks, kellest vähemalt üks peab tegutsema tegevuspiirkonnas) partnerluskinnitused, kui taotlejaks on äriühing või FIE.
3. Põhikiri, kui taotlejaks on SA või MTÜ.
4. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid.

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad

1. Maksimaalne toetussumma 1 200 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.
  2. Maksimaalne toetussumma 450 000.- kohta taotlusvoorus.
  3. Maksimaalne toetussumma 100 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.
- Toetusmäärad: ärühingud ja FIE 40-60%, MTÜ ja SA 90%.

1. Meetme nimetus
Tugev tegija - investeeringutoetused mikroettevõtetele
2. Meetme eesmärk
<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlusaktiivsuse tõus Valgamaal. • Valgamaa mikroettevõtete ning nende poolt pakutavate toodete ja teenuste konkurentsivõime tõus. • Parem ligipääs teistele toetustele.
8
3. Toetatavad tegevused
<ul style="list-style-type: none"> ☐1 Alustava ettevõtte toetus <ul style="list-style-type: none"> ☐1.1 Vajalike vahendite soetamine ettevõtluse alustamiseks.   ☐2 Investeeringutoetus tegutsevatele ettevõtetele <ul style="list-style-type: none"> ☐2.1 Toodete, teenuste kvaliteeti ja ettevõtte konkurentsivõimet tõstvad investeeringud.   ☐3 Investeeringute ettevalmistamise toetus <ul style="list-style-type: none"> ☐3.1 Investeeringuteks vajalike uuringute sh keskkonnamõtjude hindamise, detailplaneeringu, ehitusgeodeetiliste uuringute, ehitusprojektide jt tellimine.   <p>Kulude abikõlblikkus vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §31. Tegevused sisaldavad investeeringuid. Toetatud ei ole tegevused, mis on tehtud ainult majutus või toitlustusteenuse pakkumiseks.</p>
4. Meetme sihtgrupp
<ol style="list-style-type: none"> 1. Töötlevas ja teenindavas sektoris alustav mikroettevõtja, kes on Partnerluskogule taotluse esitamise hetkel registreerimisel (Äriregister, EMTA) või registreeritud käesoleval aastal või on tegutsenud eelneval majandusaastal vähem kui 12 kuud. 2. Töötleva ja teenindava sektori äriühingud, FIEd (mikroettevõtted vähem kui 10 töötajaga) 3. Töötleva ja teenindava sektori äriühingud, FIEd (mikroettevõtted vähem kui 10 töötajaga)
5. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus. Toetatavad tegevused ja nende seos strateegiaga
<p>2005 aasta äriregistri andmetel tehtud ettevõtluskaardistus näitas, et Valgamaal on registreeritud 750 ettevõtet, mis ei ole maakonnas jaotunud ühtlaselt – oluliselt rohkem on ettevõtteid Otepää ka Helme vallas ja Tõrvas linnas ning lähiümbruses. Alla 10 ettevõtte on ääremaa valdades Taheval ja Põdralas. Öru vallas ei ole registreeritud ühtegi ettevõtet. Uusettevõtluse ärgitamine koolituse, nõuande ja toetuste abil on eriti oluline just ääremaadel. Lisaks soodsale ettevõtluskeskkonnale ja tugevale tugisüsteemile vajavad Valgamaa ettevõtted tänasest paremat ligipääsu finantsidele. 2007 aasta ettevõtlusuuring näitas, et viimaste aastate jooksul on ettevõtlustoetusi taotlenud 23% äriühingutest, kellest vaid pooled toetuse ka said. Suur osa piirkonna mikroettevõtetest ei ole veel täna teadlikud toetusvõimalustest. Ettevõtlusuuringu kohaselt alahindavad Valgamaa ettevõtjad täna tootearenduse tähtsust konkurentsivõime tõstmisel, seega on uuenduslikkuse julgustamine tähtis.</p> <p>Peatükk 2.7 Valgamaalaste peamised vajadused</p> <p>☐ Ettevõtlus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rohkem atraktiivseid ja tasuvaid töökohti • parem ligipääs kapitalile/toetustele
6. Viide teljele, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab
3. telg, 1. telg

7. Viide nõukogu määruses (EÜ) nr 1698/2005 toodud artikli numbrile, mis käsitleb asjaomast meetet, ning meetme kood komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84), lisa II kohaselt.

Meetmekood 312, artikkel 54;
Meetmekood 313, artikkel 55;
Meetmekood 112, artikkel 22;
Meetmekood 121, artikkel 26;
Meetmekood 123, artikkel 28;
Meetmekood 124, artikkel 29.

8. Viide arengukava meetmele juhul kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu

9. Saavutatavad indikaatorid ja sihttasemed

Aastaks 2013

- Toetuse kaudu loodud vähemalt 35 ettevõtet, neist jätkusuutlikud vähemalt 80%.
- Välja antud 20 tegutseva ettevõtte investeeringutoetust
- Välja antud 30 investeeringute ettevalmistamise toetust, millest 80% realiseerub investeeringuna.

9

10. Nõuded taotlejale ja toetuse saajale

Üks taotleja saab esitada antud meetme raames vaid ühe taotluse.

Tegevus 1

Nõuded taotlejale

1. Taotleja peab olema tegevuspiirkonnas registreeritud või registreerimisel olev ettevõtte, kes tegutseb või kes hakkab tegutsema tegevuspiirkonnas ning kelle omanikud/osanikud ei ole juriidilised isikud.
2. vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §.

Nõuded toetuse saajale

Toetuse saaja käive peab olema kaks aastat pärast viimase toetussumma väljamaksmist vähemalt poolteisekordne saadud toetusest.

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Äriplaan
3. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid.

Tegevus 2, 3

Nõuded taotlejale

1. Taotleja peab olema tegevuspiirkonnas registreeritud ettevõtte, kes tegutseb tegevuspiirkonnas, kelle omanikud/osanikud ei ole juriidilised isikud.
2. vastavalt Põllumajandusministri 12. juuni 2008 määrusele nr 59 §28

Esitatavad dokumendid:

1. Valgamaa Partnerluskogu poolt kehtestatud taotlusvorm.
2. Äriplaan
3. Põllumajandusministri 12.06.2008.a määruse nr. 59 §36 lõ1 nimetatud dokumendid.

11. Maksimaalsed toetussummad ja –määrad%

1. Maksimaalne toetussumma 100 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.   2. Maksimaalne toetussumma 300 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.   3. Maksimaalne toetussumma 60 000.- taotleja kohta taotlusvoorus.   Toetusmäärad: ärühingud ja FIE 40-60%.

Rakenduskava on vastu võtnud kohalik tegevusgrupp 10 23 oktoobril 2008 toimunud üldkoosolekul.

Rakenduskava on muudetud 7. aprilli üldkoosolekul 2009. Allkirjastatud digitaalselt juhatuse esimehe Ermo Kruuse poolt.

_____
(allkiri)

2	8	0	4	2	0	0	9
---	---	---	---	---	---	---	---

(kuupäev, kuu ja aasta)

(rakenduskava esitaja ees- ja perekonnanimi)

- _____
1 Omafinantseeringu suuruse arvutamiseks lahutatakse toetuse kogusummast taotletava toetuse summa.
2 Investeeringuobjektidelt, tegevuste korraldamisest ja muudest tuludest laekuv summa arvestatakse kohaliku tegevusgrupi omafinantseeringuna. Väljamakstava toetuse summast arvestatakse maha nimetatud tuludest laekunud summa, mis ületab taotluse eelarves märgitud omafinantseeringu.
3 Real 11 tuua välja ka koostöö arendamise raames tehtavate kingituste kulud.
4 Real 15 märkida ka reklaamkingituste kulud.
5 Integreeritud strateegia meetme korral märgitakse selle telje number, mille rahalise osakaal on meetmes kõige suurem.
6 Omafinantseeringu allikas märkida juhul, kui selle meetme raames saab toetust taotleda ainult kohalik tegevusgrupp.
7 Osa C koostatakse iga strateegia meetme kohta eraldi.
8 Märkida, kas strateegia meede võib sisaldada ka investeeringuid.
9 Nimetada dokumendid, mida taotleja peab esitama.
10 Nimetada rakenduskava vastu võtnud organ ja rakenduskava vastuvõtmise aeg